

чний, екологічний та соціальний. Оскільки можливе різне поєднання дій вказаних аспектів повноти виймання запасів, виникає необхідність у побудові загальної схеми обліку цих аспектів. В якості такої схеми в Національному гірничому університеті розроблено економіко-математичну модель, яка дозволить з достатньою повнотою врахувати ці чинники, що діють в різних напрямках.

В якості цільової функції для вибору найбільш доцільного варіанту виймання запасів прийнятий мінімум витрат з розрахунку на 1 т витягнутих запасів, що враховують витрати на власне видобуток вугілля, закриття шахти, компенсацію потужності, що вибуває, втрати диференціальної ренти в зв'язку з неповним вийманням запасів вугілля.

Такі чинники як витрати на закриття шахти, компенсація потужності, що вибуває, і втрати диференціальної ренти діють у напрямі максимально повного виймання запасів, оскільки при цьому віддається в часі закриття шахти і компенсація потужності, що вибуває. Їм протистоїть зростання собівартості видобутку вугілля, оскільки найчастіше доводиться відпрацьовувати залишкові запаси в складніших горно-геологічних умовах. Співвідношення цих протилежно діючих тенденцій і визначає доцільну повноту виймання запасів.

Використання методики економічної доцільності вилучення залишкових запасів дозволить уникнути передчасного закриття шахт, сприятиме збереженню шахтного фонду галузі, стабілізації обсягів видобутку вугілля та зменшенню втрат вугілля в надрах.

Мендрул О. Г.

д-р екон. наук, професор кафедри економіки підприємств
Київський національний економічний
університет ім. Вадима Гетьмана

ФОРМУВАННЯ ВАРТОСТІ ОБ'ЄКТІВ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ

В умовах економічного зростання та загострення конкурентної боротьби, використання об'єктів промислової власності набуває все більшого значення для одержання підприємствами економічних вигод, які забезпечують їм грошові потоки, відповідне зростання вартості, а, отже, і перспективи стратегічного розвитку.

Економічні вигоди ми класифікуємо як ті, що виникають за результатами застосування об'єктів промислової власності в діяльності господарюючих суб'єктів, а саме при управлінні матеріа-

льно-технічним забезпеченням, виробничим процесом, комерційною діяльністю. Власник (користувач) об'єктів промислової власності розглядається нами як «чорна скринька», в яку надходять ресурси, трансформуються у ній, а одержана продукція (послуги) реалізуються. У відповідності з таким підходом, об'єкти промислової власності, на нашу думку, можливо класифікувати на групи: забезпечуючі, що використовуються в управлінні матеріально-технічним постачанням; виробничі, застосовувані у технологічних процесах; комерційні, які реалізуються в управлінні комерційно-збутовою діяльністю.

У формуванні вартості об'єктів промислової власності різних груп можливо виділити загальні та особливі закономірності.

Загальні закономірності полягають у такому.

Вигоди від результатів застосування об'єктів промислової власності можуть проявлятися як у власників цих активів, так і у споживачів продукції (послуг), створюваної на їх основі. Базою формування вартості є величина вигод власника, а вигоди користувачів мають розглядатися як ефект споживачів, який спонукає до придбання відповідної продукції і є необхідною умовою виникнення вартості нематеріальних активів. Стосовно вигод власника, то вони проявляються у вигляді економічних та неекономічних (соціальних, естетичних, наукових тощо). Використання об'єктів промислової власності, сприяючих створенню економічних вигод, лежить в площині покращення процесів функціонування підприємств і, в кінцевому підсумку, відбивається у їх результативності. Застосування активів, вигоди від яких носять неекономічний характер, також є необхідною умовою для успішного господарювання; проте об'єкти промислової власності вочевидь не збільшують грошовий потік і мають розглядатися як необхідні чи вимушені, а, в деяких випадках неочікувані, витрати.

Щодо особливих закономірностей, формування вартості об'єктів промислової власності, то вони, на нашу думку, полягають у відмінностях впливу складових елементів активів кожної групи на загальну величину грошового потоку (табл. 1).

Таблиця 1

**ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕКОНОМІЧНИХ ВИГОД
ВІД ВИКОРИСТАННЯ ОБ'ЄКТІВ ПРОМИСЛОВОЇ ВЛАСНОСТІ
З ЕЛЕМЕНТАМИ ГРОШОВОГО ПОТОКУ**

Групи об'єктів промислової власності	Види економічних вигод	Елементи грошового потоку
Забезпечуючі	скорочення витрат, необхідних для утримання запасів; зменшення потреби в оборотних активах при скороченні запасів; вивільнення оборотних активів при скороченні оборотності.	чистий прибуток; зміна оборотних активів; зміна оборотних активів.
Виробничі	скорочення чисельності; зменшення потреб у виробничих площах; зменшення потреб у машинах і устаткуванні; скорочення норм витрат матеріальних ресурсів; скорочення експлуатаційних витрат; збільшення обсягів виробництва і продажу; економія капітальних вкладень.	чистий прибуток; чистий прибуток; чистий прибуток; чистий прибуток; чистий прибуток; чистий прибуток; інвестиції.
Комерційні	збільшення швидкості обороту товарів; зміна номенклатури; скорочення витрат на збут; прискорення реалізації готової продукції; вдосконалення системи розрахунків.	зміна оборотних активів; чистий прибуток; чистий прибуток; зміна оборотних активів; зміна боргу.

Виходячи з наведених загальних та особливих закономірностей, процес формування вартості об'єктів промислової власності можливо представити у такому вигляді (рис. 1).

Рис. 1 Процес формування вартості об'єктів промислової власності

Міненко О. В.

асистент кафедри стратегії підприємств
Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана

Самый главный ресурс, отличающий бизнес и дающий решающие конкурентные преимущества, — это используемые в нем специфические производственные и управленческие знания.

Питер Друкер

**ФОРМУВАННЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОГО ЗНАННЯ
ДЛЯ СТВОРЕННЯ СТИКОЇ КОНКУРЕНТНОЇ ПЕРЕВАГИ**